

RAULS VĒLIŅŠ

Biedrība "J3"

Pilsoniskās iniciatīvas un
demogrāfijas veicināšana

Dr. Rauls Vēliņš,

Ventspilnieku identitāte

8. maijā, 2026.g.

Ventspils Kultūras nams

Sadarbojoties Ventspils Domei, RSU, SKDS un
biedrībai J3

**Ventspilnieku identitāte jeb ar ko
sevi saista un raksturo pilsētnieki**

- Armands Vijups
- Dagmāra Beinarte-De Galla
- Zane Grigoviča, Justīne
Dižpētere, Sanda Paukšte
- Elza Skutāne
- RSU+Ventspils
Dome+SKDS+biedrība J3

Identitātes definīcija

- no latīņu *identitas* ‘vienādība’, ‘tāpatība’, ‘tas pats’
- Līdzība, vienādība jeb tāpatība cilvēka uzvedības un personisko īpatnību noturība laikā un piederības apziņa tai vai citai sociālai kategorijai, kā arī pazīmju, tieksmju, rakstura u. tml. tāpatība noteiktas sociālas grupas ietvaros
- Kultūras
- Reģionālā
- Nacionālā
- Personiskā
- Atšķirībā no viduslaiku kārtu sabiedrības, jaunajos laikos cilvēka identitāte vairs nav “dotais”, bet gan top par “uzdevumu”, un indivīds kļūst atbildīgs par tās novešanu līdz pilnībai

Ventspilnieku identitāte jeb ar ko sevi saista un raksturo pilsētnieki

---

- Emīls Dirkems (Emilie Durkheim), Fr. sociologs:

Cilvēks nevar sevi raksturot ārpus kultūras konteksta

Indivīds sevi izsaka izmantojot valodu, M.Olte: trūkst ventišu valodas reps

- Margarete Ārčere (Margaret S. Archer), 1988. UK socioloģe:

Tērps, kas mainās līdz gadsimtiem/ Tautas tērps

Asociācijas ar Ventspils pili, ģērboni un karogu

1369 .g.

Zīmogs – ģērbonis (1369.g., krusts-pakļautība,
taure-medības) – baznīcas – tilti*

Baznīcas un pils – simbolizē amatniekus,
varēšanu*

Kādas papildus privilēģijas varētu stiprināt ventspilnieku identitāti?*

- Volters fon Pletenbergs 1495.g. apstiprina pilsētnieku privilēģijas
- Cietums no 1832.g. -1959.g. – nevar būt simbols
- PSRS kazarmas 1962.-1983. – nevar būt simbols
- Pils talkas – aktīvākie ventspilnieki, kas pili redz kā vēstures un kultūras mantojumu
- Neatkarības atjaunošana – Ventspils Dome veic pils integrāciju pilsētas dzīvē, kas ir būtisks jaunums Ventspilī
- Jauns pilsētas logo, Ventas Balss, TV, www.ventspilnieks.lv

Dagmāra Beinarte-De Galla kurzemnieka identitātei izmantojusi dzimtas stāstus.

- Vienojošas – ģeogrāfiskā lokācija
- Man nav kur atkāpties aiz manis ir jūra
- Ar skatu pret jūru un ar muguru pret pārējo pasauli
- Jūras klātbūtne
- Meita par mātes grūtniecību: Mammai atkal kuģis ir pilns
- Dzīve ir darbs un darbs ir dzīve
- Līdzīgi ēbrejiem: ar jautājumu atbild ar jautājumu
- Ēdiens: sklandrauši (iesaku autoostu, skābputra, zupa ar žāvētām butēm

Vai Jums ir zināms kāds tipisks ventīnu ēdiens, kas šeit nav minēts?

D.Beinarte-De Galla. Pils. Pilsēta. Identitāte. Ventspils Paralēle, Ventspils Augstskola, Ventspils biblioteka, Kursemnieku identitāte dzīvesstāstu un kultūras stāstu diskursā, Ventspils, 2014.

Beinarte-De Gallas konstatētais ventspilnieku raksturs:

Panāks savu (uzcītība, mērķtiecība, neatlaidība, jaunrade)

Kurzemnieku sakāmais: «ko nevar celt to nevar nest»

«Ventspilnieku sakāmais: «bet to var velt un vāgos vest»

Ģimeniski cilvēki, visi radi grib atbraukt un satikties, ne tikai kapu svētkos

Ventspilnieki asāki par citiem kurzemniekiem, kuldīdznieki ir viesmīlīgāki.

Daiga Dzedone: kurzemniekiem ir apkārt žogs, starp es un citi, tad ventspilniekiem apkārt ir 2 žogi

Beinerte-De Galla; «tiem kam ir asums piemīt arī reakcijas ātrums, humora izjūta, pašapziņa. Gaiša ironija par sevi

«Jums, mīļie draugi» Raimonds Pauls, Jānis Peters:

«Jums mīļie draugi saku es, tās skaistās nāk no Kurzemes

Jo tām pie Ventspil tāds i mužs, kad vējš no augš un apakš pūš»

▪ <https://www.youtube.com/watch?v=B-CJY7gfdOY>

Elza Skutāne. Kultūras mantojums kā identitāti raksturojošais elements Piebalgā.

Vietējo iedzīvotāju izpratne par kultūras mantojumu Piebalgas kultūrtelpā visbiežāk saistās ar

- dzimtas vēstures izzināšanu, ģimenes īpašuma uzturēšanu un piebaldzēniem ir ļoti svarīgi šīs tradīcijas nodot dzimtas pēctečiem, kas balstās personīgā atbildībā
- dalību amatiermākslā vai tradicionālos svētkos

Piebalgas kultūrtelpas iekļaušana Nacionālajā nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā paredz kopienas līdzdalību, iniciatīvas virzība galvenokārt notika no Cēsu novada pašvaldības puses, nevis no pašas kopienas.

Institucionālā dominance atstājusi iespaidu uz daļu kopienas dalībnieku, raisot sajūtu, ka viņu balss nav pilnvērtīgi ņemta vērā, tādējādi mazinot emocionālo identificēšanos ar pašu mantojuma pieteikumu un vājinot kopības izjūtu un līdzdalības motivāciju.

Nacionālajā nemateriālā kultūras mantojuma pieteikumā Piebalgas kultūrtelpa definēta kā vienota kopiena, praksē atklājas, ka tā ir fragmentārs veidojums, kas apvieno vairākas apdzīvotas vietas – Jaunpiebalga, Vecpiebalga, Zosēni, Kaive un Ineši, katrai no tām veidojot atšķirīgās lokālās kultūras prakses, institucionālās struktūras un identitātes iezīmes.

Vai ventīņi arī var pretendēt uz vietu Mantojuma sarakstā?

DZĪVĀ MANTOJUMA KOPIENA KAZDANGĀ

Mg.art. Zane Grigoroviča Latvijas, Bc.art. Justīne Dižpētere, Bc.art. Sanda Paukšte Latvijas Kultūras akadēmija

Kopienas iekšējās struktūras ilustrācija

Kazdangas patrioti

Individuālie uzņēmēji

Amatnieki, tradicionālo
paražu kopēji

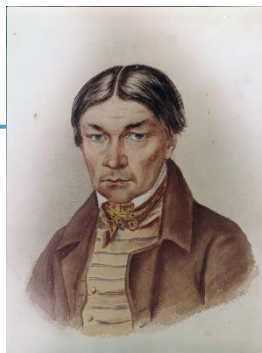
Tradīciju atjaunotāji

Kādreizējo laiku
stāstnieki

Biedrības

Dzimtas vēstures
glabātāji

Pašvaldības institūcijas

Prinča iela, piemineklis, Prinču dzimta attīstījusi Ventspils Ostgalu. Lībiešu dzejnieks.

Motels Šeftelovičs ((1910—1990), dz. [Ventspilī](#)^[2]

Teodors Spāde

Dzimusi strādnieka ģimenē, beigusi Ventspils 1. vidusskolu. Strādājusi šīs skolas bibliotēkā. Dzejoļu krājumu "Jūras rudzi" (1967), "Sniegpulkenišu migla" (1972), "Alis – pats!" (dzejo bērniem, 1972), "Jūriekrozes" (1977), "Dīlāns loks" (1982), "Jānuguns" (1990) autore.

Janas Morei dzejas tematika saistīta galvenokārt ar dzimto Ventspili un jūru. Dominējošā stila iezīmes – piejūras pilsētas kolorīta realitātska zīmējums, draudiskums un romantiska psicodēlija. (Inguņa Sekete)

JANAI MOREI – 85
(1939–2004) dzejniece

Pētījuma jautājums:

D10. *"Zemāk redzamas vairākas iespējamās ventspilnieka identitāti raksturojošās pazīmes. Lūdzu, izvēlaties 1 vai vairākas jums atbilstošās atbildes*

2025.g.

Ventspils iedzīvotāju ventspilnieka identitāti raksturojošās pazīmes

D10. "Zemāk redzamas vairākas iespējamās ventspilnieka identitāti raksturojošās pazīmes. Lūdzu, izvēlaties 1 vai vairākas jums atbilstošās atbildes

"
Iespējamās vairākas atbildes

